

Premijerski sat – 27. jun 2018.

Klub poslanika Demokratske partije socijalista Crne Gore

Nikola Rakočević

POSLANIČKO PITANJE

Na osnovu prava koje nam daje Poslovnik Skupštine Crne Gore u ime poslaničkog kluba Demokratske partije socijalista postavio sam predsjedniku Vlade sljedeće pitanje:

Crna Gora je prema najnovijim istraživanjima Zavoda za statistiku ostvarila rast bruto domaćeg proizvoda u prvom kvartalu 2018. godine na nivou od 4,5%. Imajući u vidu da smo u 2017 godine zabilježili rast od 4,4% BDP-a možemo sa ponosom reći da Crna Gora bilježi dinamičan ekonomski rast.

Predsjedniče Vlade, da li je realno očekivati ovakav trend rasta u nastavku 2018. Godine i koji su to ključni izazovi prema Vašem viđenju sa kojima šta će suočiti Vlada na ovom putu ekonomskog snaženja države?

Obrazloženje

Svjedoci smo da je Skupština Crne Gore, tačnije većina u Skupštini Crne Gore, bila konstruktivni partner Vladi u procesu koji je za nama i koji i dalje traje a to je proces finansijske konsolidacije državnog budžeta. Sve ono što je došlo sa adrese Vlade ovdje u Skupštini je sa pažnjom tretirano, o njemu raspravljano i usvajano, sa jednim ciljem, da preuzmemo dio odgovornosti za oporavak finansija Crne Gore i naravno da damo svoj doprinos u tom smislu.

Svaka konsolidacija, posebno rekao bih finansijska nosi sa sobom određene nepopularne mjere, međutim dosljedna politika Vlade, takođe brzi rezultati su stvorili visok stepen povjerenja u ovaj proces. Naravno, važno je reći da je puno posla pred Vladom i da brojni izazovi stoje pred njom.

Čini mi se da, sa jedne strane određene biznis barijere, a sa druge strane rokovi za završetak određenih infrastrukturnih kapitalnih projekata su neki od ključnih izazova. Moramo naravno i to uočiti, da su investitori u sve boljem ambijentu u Crnoj Gori, kako u ekonomskom tako i bezbjednosnom, da je administracija iz mjeseca u mjesec sve efikasnija, i da izvođači radova na nekim lokalitetima od ključne važnosti za infrastrukturno napredovanje Crne Gore su zasukali rukave. Međutim da li je nivo svijesti o tome da smo svi pojedinačno odgovorni za napredak društva na dovoljno visokom nivou da se taj napredak i ostvari pravo je pitanje. Naravno Vlada ima ključnu ulogu u jačanju te svijesti, međutim i svi oni koji učestvuju u javnom životu Crne Gore. Ja se nadam da će oni koji su do sada na odgovoran način se odnosili prema državnim interesima to nastaviti da rade a pak oni koji s druge strane to nisu uradili da će nam se pridružiti.

Zahvaljujem.

ODGOVOR PREDsjedNIKA VLADE

Uvaženi predsjedniče, uvaženi podpredsjedniče, generalni sekretare, uvaženi poslanici,

Poslaniče Rakočeviću, hvala Vam na postavljenom pitanju.

Kao što znate Vlada kontinuirano radi na unapređenju kvaliteta života građana, i to je osnovni cilj naše ekonomske politike. Životni standard u Crnoj Gori postepeno se približava evropskom, i dostigao je skoro polovinu prosjeka u zemljama Evropske unije. Tome je doprinio i snažan ekonomski rast od 4,4% u prošloj godini, koji je pozicionirao našu državu značajno ispred ostalih država regiona Zapadnog Balkana, a mjereno bruto domaćim proizvodom po glavi stanovnika.

Snažan ekonomski rast u prošloj godini, ostvaren iznad projekcija i Vlade i referentnih međunarodnih institucija, rezultat je mjera ekonomske politike usmjerenih na jačanje fiskalne stabilnosti, i povećanja konkurentnosti naše ekonomije. I pored fokusa na sprovođenju mjera fiskalne konsolidacije, Crna Gora je u 2017. godini zabilježila jednu od najviših stopa rasta u Evropi, što uspjeh čini većim i u našim očima i u očima naših partnera.

To se odrazilo na povećanje dohotka i zaposlenosti, kao i rast investicija, prevashodno u sektorima građevinarstva, turizma i energetike. Intenzivirani su radovi na realizaciji saobraćajnih infrastrukturnih projekata, sa dinamiziranjem izgradnje prioritetne dionice autoputa, kao ključnog infrastrukturnog projekta. U 2017. godini zabilježena je izuzetna turistička sezona, a turizam je uslovio i rast u povezanim djelatnostima, pozitivno utičući na prihode u maloprodaji, na uvećanje broja prevezenih putnika u avio saobraćaju, na rast poljoprivredne proizvodnje, i veći promet u oblastima pružanja usluga smještaja i ishrane.

Pozitivne ekonomske performanse nastavljene su i u 2018. godini, o čemu svjedoči nedavno objavljen preliminarni podatak Monstata o realnom rastu crnogorske ekonomije od 4,5% u prvom kvartalu 2018. godine, o kojem ste i Vi govorili.

Ovaj rezultat zasniva se na značajnom povećanju investicija, i izvozu roba i usluga. Povećana je industrijska proizvodnja, prije svega proizvodnja električne energije, uvećan doprinos metalne industrije, a evidentirali smo rast u proizvodnji hrane i uopšte poljoprivredi, kao i u sektoru drvne industrije. Takođe, vrijednost izvedenih građevinskih radova, kao i rast u trgovini, imaju značajno mjesto u ostvarenom rezultatu. A kao direktnu posljedicu svega navedenog, bilježimo i povećanje zaposlenosti.

Trend pozitivnih ekonomskih kretanja nastavlja se i u drugom kvartalu ove godine, dakle već sada govorim o drugom kvartalu, i to naročito kod industrijske proizvodnje koja je u prvih pet mjeseci povećana za 31,2%, čemu dominantno doprinosi proizvodnja električne energije, povećana čak duplo u odnosu na isti period iz prošle godine. Poslije duže vremena, rast u

energetici nije samo posljedica povoljnih hidroloških prilika, već i realnog širenja proizvodnih kapaciteta.

Posebno ohrabruje povećanje izvoza roba za 13%, dok rast broja turista utiče na povećanje izvoza usluga kao važnog parametra ekonomskog napretka. Imajući u vidu da je rast ekonomije u 2018. godini baziran na snažnom investicionom ciklusu i pozitivnim kretanjima u sektoru turizma, svi pokazatelji ukazuju da će ova godina moguće biti bolja od prethodne, sa rastom iznad projektovanog, a znamo da je prethodna godina bila jedna od najboljih u posljednjih 30 godina.

Izuzetno sam zadovoljan ostvarenim rezultatima, ali pred nama je i važan izazov da obezbijedimo dugoročnu održivost ekonomskog rasta, kako bismo još brže sustuzali evropski kvalitet života. Ključni faktor uspjeha u ovom opredjeljenju biće dalje jačanje javnih finansija i sprovođenje mjera fiskalne konsolidacije, uz kontinuirano unapređenje ambijenta za ulaganja strateških stranih investitora. Onih koji u našu zemlju donose neophodni kapital, ali prije svega znanje i iskustvo. Podsjetiću da smo u prošloj godini imali neto priliv stranih direktnih investicija od oko 11% bruto domaćeg proizvoda, i taj će trend, nadam se, biti nastavljen i ove godine.

Snažna investiciona aktivnost, uz mjere fiskalne konsolidacije, doprinijela je da dobra naplata poreskih prihoda bude nastavljena i u 2018. godini. Tako su ukupni prihodi budžeta u periodu od početka 2018. godine do 22. juna iznosili 740,5 miliona eura, što je u odnosu na isti period prethodne godine više za 86,3 miliona eura ili 13,2%.

Uvaženi poslanici,

Dinamičan ekonomski rast ne dolazi sam od sebe. Vlada će nastaviti da daje podršku razvoju malih i srednjih preduzeća u oblastima u kojima Crna Gora ima komparativne prednosti, posebno na Sjeveru zemlje. Posredstvom Investiciono-razvojnog fonda opredjeljujemo značajna sredstva za sektor malih i srednjih preduzeća, a na to se nadovezuju i popularni i prihvaćeni programi ministarstava ekonomije, poljoprivrede, turizma i nauke.

U ovoj godini radimo i na sprovođenju reformskih mjera u oblasti tržišta rada, i sistema javne uprave. Cilj je dalje jačanje privrede i stvaranje preduslova za otvaranje novih radnih mjesta u realnom sektoru, kako bi se doprinijelo povećanju standarda građana. Posebnu pažnju ćemo posvetiti daljoj borbi protiv sive ekonomije na tržištu rada, i tržištu roba i usluga.

Poslaniče Rakočeviću,

Saglasan sam sa ocjenom iz vašeg pitanja da možemo biti ponosni na dinamiku razvoja naše države. Tu mislim i na kontinuitet ekonomskog rasta koji smo ostvarili od obnove nezavisnosti, ali i na dobre izgleda za njegovu održivost.

No, isto tako, moramo biti svjesni da dubina ekonomske stagnacije zemalja Zapadnog Balkana od nas zahtijeva da radimo još više, i još efikasnije. Efekti snažnog ekonomskog rasta, nijesu odmah i dovoljno vidljivi za veliki broj građana kojima su primarno i namijenjeni.

Zato strukturnim reformama usmjerenim na veći rast ekonomije, trebamo obezbijediti dalje povećanje broja zaposlenih, veće zarade i penzije, kao ključne pokazatelje kvaliteta života.

To će biti i najčvršći dokaz boljeg života, i nespornog približavanja standarda crnogorskog građanina onome koji postoji u zemljama zapadne Evrope.

Zahvaljujem na pažnji.

Klub poslanika Demokratskog fronta

Milan Knežević

POSLANIČKO PITANJE

Na osnovu čijih instrukcija ste odlučili da gradite kampove za više hiljada ilegalnih migranata u Crnoj Gori, kako biste, kako ste naveli, smanjili pritisak na granice Evropske unije? Zašto mislite da su stabilnost države i bezbjednost građana Crne Gore manje važni od bezbjednosti građana i stabilnosti država Evropske unije?

Odgovor tražim i u pisanoj formi.

ODGOVOR PREDSEDNIKA VLADE

Hvala Vam, poslaniče Kneževiću, na postavljenom pitanju. Naravno, hvala Vam i na Vašem pristupu.

Ne očekujem da se mojim radom u Vladi niti rezultatima ove Vlade opozicija slaže, niti da se njima ponosi, ali se trudim sa svojim timom da u okviru onoga što su mi zakonska i ustavna ovlašćenja uradim najbolje što znam i najviše što mogu i o tome će nam na demokratski način suditi – naravno sudićete i Vi i Vaši glasači, ali, naravno, i glasači Demokratske partije socijalista i naših koalicionih partnera. Na sreću, na posljednjim izborima i predsjedničkim i lokalnim oni su dovoljno snažno rekli šta misle o ovoj Vladi i njenom rezultatu.

Ono što mi ne godi u Vašem pristupu je da u budućnosti treba da praktikujemo ovakav lični odnos i pristup kada se ne slažemo oko politike i odgovarajućih činjenica. Ja ću se truditi i radujem se da ste ovdje da u odnosu na sve ovo što ste rekli, a dosta je široko posavljeno i na ličnoj i na ličnoj i političkoj, bezbjednosnoj, kulturološkoj i svakoj ravni, budem u prilici odgovorim na adekvatan način, profesionalno odgovoran i politički zrelo. Tako da nijesam povrijeđen Vašim pristupom, ali samo se nadam prilici da u nastavku dijaloga u Parlamentu razgovaramo i da vidimo: ko sudi, ko presuđuje, ko poštuje sudske odluke, ko ne poštuje, ko

naređuje sudijama, ko vrijeđa sudije, ko teži vladavini prava, ko ugrožava vladavinu prava, i tako dalje.

Vraćam se na vaše poslaničko pitanje.

Dakle, na početku je potrebno da razjasnimo jednu stvar, koja je nesporna, a to je da ste rekli neistinu da sam ja ikada izjavio da će Crna Gora graditi kampove za više hiljada ilegalnih migranata kako bismo smanjili pritisak na granice Evropske unije. Niti sam to kazao, niti je Crna Gora prihvatilište u ime Evropske unije. Molim Vas tu izjavu nađite citirajte je, ako je tačna, ako sam tako rekao, onda sam to rekao u nekom nesređenom stanju, a trudim se kada se bavim državnim poslom da sam pri svijesti i potpuno odgovoran onome što su državni i nacionalni interesi.

Gospodine Kneževiću,

to nije tačno, to je manipulacija. Nit sam to kazao, niti će Crna Gora biti prihvatilište migranata u ime Evropske unije.

Dalje, iako je to i obaveza i praksa, izostalo je obrazloženje za pitanje koje ste mi dostavili, a ono je išlo u drugom pravcu i nijesam mogao sasvim pouzdano zaključiti na šta se odnosi njegov prvi dio u kojem spominjete navodne instrukcije koje sam dobio kao Premijer. Počecu redom, bez obzira koliko to za Vas djelovalo iracionalno, da ovaj Premijer, a vjerujem ni jedan premijer u Crnoj Gori, nijedan zvaničnik Crne Gore do sada nije primao naredbe od bilo koga sa strane – dolazio iz vlasti ili dolazio iz opozicije, pretpostavljam.

Takođe, jasno sam pokazao, u periodu iza nas, da su mi stabilnost države Crne Gore i bezbjednost njenih građana u prvom planu, i da smo sistemski i institucionalno sposobni da to obezbijedimo.

Tema masovnih migracija ponovo je dospjela u fokus kako evropske tako i domaće javnosti. Pažljivo pratimo debate u okviru Evropske unije i različita gledišta kako se odnositi prema uzrocima aktuelnog migrantskog talasa. Iako migratorni talas nije istog obima i rizika kao 2015. godine, želim da naglasim da Vlada i država Crna Gora rade na svim poljima, kako bi bolje regulisali migracijske procese. Naročito u smislu kontrolisanog ulaska na teritoriju države, usljed primijećenog trenda povećanja ilegalnih migranata iz Grčke preko Albanije u Crnu Goru.

Dok sama Evropska unija radi na jedinstvenoj formuli održivog rješenja po pitanju migracija, Zapadni Balkan se u tome prepoznaje kao jedan od ključnih partnera. Bezbjednost i izazovi na teritoriji Evrope su nedjeljivi i zajednički, kao što su zajednički i nedjeljivi regionalni i međunarodni standardi u ovoj oblasti.

Crna Gora je naročito posvećena intenzivnoj prekograničnoj saradnji sa susjednim zemljama, što se u kontinuitetu prepoznaje od strane Evropske komisije u Izvještajima o napretku.

Upravo ovih dana u toku je ekspertska misija na temu vanjskih granica koja ima za cilj procjenu usklađenosti s evropskom pravnom tekovinom u oblasti integrisanog upravljanja granicom, a u okviru koje će biti realizovane posjete i graničnim prelazima s Albanijom, Bosnom i Hercegovinom i Kosovom. Na zajedničkoj sjednici vlada Crne Gore i Albanije, koja će se održati 3. jula, u okviru redovnog dijaloga i jačanja bilateralne saradnje, otvorićemo i ova pitanja. Ostvarujemo i permanentnu saradnju sa agencijom Evropske unije za zaštitu granica FRONTEX.

Dakle, odgovor je jasan. Vlada postupa na osnovu odgovornosti, prije svega, za sigurnost zemlje i bezbjednost naših građana. Odgovorno je da preduzmemo mjere kako bismo bili spremni za prihvatanje povećanog broja migranata, poučeni i iskustvom drugih nakon velikog talasa koji se desio 2015. godine.

Podsjetiću da smo tada usvojili poseban Plan djelovanja i formirali Operativni tim koji je stavljen u funkciju. Pojačali smo kontrolu i nadzor granice, potvrđujući opredjeljenje da se aktivnosti na suzbijanju ilegalnih migracija i svih oblika prekograničnog kriminala tretiraju kao prioriteta.

Donošenjem Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca i Zakona o strancima – na kvalitetniji način smo definisali postupanje sa migrantima, uredili njihova prava, njihovu integraciju ili readmisiju, odnosno vraćanje u državu porijekla, čime se Crna Gora u potpunosti uskladila sa evropskim i međunarodnim standardima u oblasti azila. Dakle, radi se o procesima koji se odvijaju u skladu sa jasno utvrđenim politikama.

Crna Gora ima humanitarnu tradiciju pružanja utočišta žrtvama koje su se javile kao posljedica ratova i stradanja. Uvažavajući upravo činjenicu da su migranti jedna od najranjivijih kategorija, svako društvo ima odgovornost da im pruži dostojanstvene uslove prihvata i to je politika ove Vlade, ljutili se Vi ili ne.

U tom smislu, planiran je projekat sanacije granične karaule iz vremena SFRJ, sa ciljem povećanja kapaciteta za prihvatanje i smještaj ovih lica – molim Vas da razumijete terminologiju. To je jedan od instrumenata za odgovor moguće migracijske izazove u budućnosti. Njegova brza realizacija doprinijeće i jačanju zaštite osnovnih prava migranata, i njihovom bezbjednom, humanom i dostojanstvenom prijemu. Ovo je politika svake politike na Zemljinoj kugli, bez obzira što mislili o njoj.

Dodatno, Crna Gora je kroz finansijsku podršku Evropske unije, pristupila nabavci posebnih kontejnera koji će omogućiti rješavanje pitanja smještaja i u slučaju znatno većeg priliva migranata. A upravo jačanje smještajnih kapaciteta u kombinaciji sa ostalim mjerama koje se preduzimaju, ima za cilj da doprinese kvalitetnom razvoju sistema upravljanja migracijama, što će očuvati stabilan bezbjednosni ambijent u Crnoj Gori.

Dakle, poslaniče Kneževiću, Vlada je odgovorna za unutrašnju i vanjsku politiku, i ona će biti usklađena sa našim nacionalnim interesima. U suočavanju sa migracijskom krizom, a na

principima solidarnosti i saradnje, Crna Gora će nastaviti da prati politiku i standarde država članica Evropske unije, jer kao zemlja kandidat želimo pružiti adekvatan doprinos konačnom rješenju ovog složenog pitanja.

Za nas je važno da se naši građani osjećaju sigurno, i zato želimo da efikasnim i sveobuhvatnim mjerama, koje će biti podjednako bezbjednosne i humanitarne, svedemo potencijalne rizike na minimum. To je u interesu razvijene i demokratske Crne Gore, ali i cijele Evrope, kojoj pripadamo i u kojoj ćemo biti.

Dakle, poštovani građani, u Crnoj Gori nema kampova za migrante. To su političke manipulacije. Crna Gora će sa migrantima, ako ih bude baviti u skladu sa svojim ustavnim i demokratskim principima zasnovanim na zakonu, na principima solidarnosti. Samo takva Crna goraima perspektivu i budućnost.

Hvala vam.

Klub poslanika Socijaldemokratske partije

Raško Konjević

POSLANIČKO PITANJE

Poreski dug u četiri državne kompanije u sektoru saobraćaja samo po osnovu poreza i doprinosa po podacima Poreske uprave iz januara 2018 godine iznosi, vjerovali ili ne, oko 24 miliona eura.

Vladavina prava podrazumijeva dva principa, ključno, a razumio sam iz odgovora na Vaša prethodna pitanja i iz javne debate koja je prisutna u javnosti da je jedno od ključnih opredjeljenja Vlade upravo izgradnja institucije vladavine prava. Ona podrazumijeva dvije stvari u osnovi da bi bila poštovana. Dakle, jedna je jednakost građana pred zakonom, a druga je jednakost pravnih lica u izvršavanju njihovih obaveza i samim tim jednakost pred zakonom.

Kako je moguće ako imamo takav princip za koji se Vlada zalaže da samo četiri kompanije, samo u jednom sektoru kojim upravlja ministar saobraćaja, duguju 24 miliona eura za poreze i doprinose?

Ti porezi i dopinosi dominantno će najveću štetu, osim državnom budžetu, da nanesu i onim ljudima koji rade u tim preduzećima. Ne moram pojašnjavati koliko komplikacija takav poreski dug može da stvori ljudima prilikom odlaska u penziju ili prilikom ostvarivanja bilo kojih drugih prava, prilikom prelaska u radni odnos u neko drugo preduzeće.

Ministar saobraćaja ne odgovara ni na jedan dopis, koji sam barem ja slao, a tiče se mog prava kao poslanika iz člana 50, da dobijem podatke vezano za poslovanje nekoliko preduzeća u sektoru saobraćaja. Molio bih Vas da se osvrnete i na taj segment, da li je to na fonu onoga što Vlada promovise kao svoj transparentan rad. Ni jedan materijal koji se tiče ili gro materijala

koji se tiču problema u sektoru saobraćaja kod ovih preduzeća ministar saobraćaja predlaže Vladi pod oznakom tajnosti. Ne razumijem, a poznajem čini mi se dosta solidno Zakon o tajnosti podataka, zašto bi poreska obaveza preduzeća gdje je država većinski vlasnik, posebno za poreze i doprinose ili zaduživanje nekog od tih preduzeća ili državna pomoć data na ovaj ili onaj način bila pod velom tajnosti. Ne znam ni jedan materijal, barem ovaj koji se mogao vidjeti kao sadržaj saziva Vlade da se ticanje ovih tema iz oblasti saobraćaja a da je građanin i mi poslanici, mogao da mu pristupi.

Više puta je najavljivano da će ovaj problem biti riješen određenim planom koji će predložiti Ministarstvo saobraćaja. Vlada funkcioniše više od godinu i po dana, barem mi u Skupštini ili javnost u cjelini, nije taj plan mogla da vidi.

Predsjedniče Vlade,

Dakle Vlada je negdje krajem 2016 godine usvojila Zakon o reprogramu poreskih dugova. U članu 13 tog Zakona koji podrazumijeva raskidanje eventualno potpisanog reprograma, stav 1, alineja 3, citiraću: „poreski organ će ukinuti rješenje o reprogramu poreskog potraživanja ako poreski obveznik kasni više od 30 dana sa plaćanjem tekuće obaveze po osnovu javnih prihoda. Moje pitanje prema Vama, da li imate informaciju ili da li možete ovako „uslijepo“ garantovati da ova lista poreskih dužnika koju je objavila Poreska uprava sa podacima iz januara 2018 godine, tj. da li možete garantovati da sve firme koje su u reprogramu a navedeno je u napomeni koje su u reprogramu plaćaju svoje tekuće obaveze u ovom zakonskom roku kako je predviđeno? Ja ću Vas zamoli samo da mi odgovorite za jednu firmu, ne zato što imam poseban afinitet, pozitivan ili negativan prema toj firmi, nego zato što se radi o najvećem poreskom dužniku. Ministar poljoprivrede je bio prisutan pa Vam on može pomoći, siguran sam. Da li Vektra Jakić i Vektra Montenegro koji ukupno duguju 10 miliona eura, a u reprogramu su, kasne više od 30 dana kako propisuje Zakon i da li je shodno tome Zakon ispoštovan ako govorimo o vladavini prava.

I drugi segment koji se tiče oblasti saobraćaja, samo iz jednog drugog ugla a takođe se tiče vladavine prava. Osim jednakosti pred zakonom i osim činjenice da pravna lica moraju takođe da budu jednaka pred zakonom i izmiruju svoje obaveze, postoji nešto što gradi vladavinu prava a to je odnos izvršne vlasti prema sudskoj vlasti. Juče smo nešto o tome pričali koliko je važno da ta vlast bude nezavisna a koliko je važno da izvršna vlast koja ne smije da utiče na nju poštuje njene odluke. Moje pitanje prema Vama je vrlo jednostavno, da li znate, da li možete garantovati, taj spisak očekujem u pisanoj formi, ne da ga čitam ovdje zbog imena i prezimena, da li ima prema Vašim saznanjima bilo koje lice u Ministarstvu saobraćaja kojeg je sudska vlast osudila za nezakonito djelo a da je zaposlen u Ministarstvu saobraćaja suprotno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima?

Zašto mislim da je ovaj princip, bez obzira radilo se o jednom, dva ili tri slučaja, vrlo važan. Važan je zato što bi Vlada takvim postupanjem njenog ministra poslala poruku ne samo da ne

poštuje sud i sudske grane vlasti, nego bi poslala jednu drugu vrstu poruke, da je korupcija nešto što se može tolerisati zapošljavanjem u državnoj službi.

Obrazloženje

Svako pravno lice bez obzira ko je njegov vlasnik mora biti jednako pred zakonom i plaćati poreske obaveze prema državi. Nejednakost pred zakonom ugrožava osnovna načela vladavine prava.

Nezakonito zapošljavanje ozbiljno ugrožava pravo da svaki građanin ima jednaku šansu da nađe posao shodno svojim stručnim kvalifikacijama i time se negativno utiče na izgradnju profesionalne administracije.

Zahvaljujem.

ODGOVOR PREDSJEDNIKA VLADE

Poštovani poslaniče Konjeviću,

Vlada u kontinuitetu radi na naplati poreskih potraživanja pravnih i fizičkih lica u Crnoj Gori. Kako u ovom mandatu, tako i u ranijim sazivima koje konstituše parlamentarna većina predvođena Demokratskom partijom socijalista. Podsjećanja radi, taj dug je akumuliran u periodu od nekoliko decenija i ne može se očekivati da se na kvalitetan način riješi u kratkom roku, što vam je vjerujem poznato, imajući u vidu da ste svojevremeno obavljali dužnost ministra finansija i neposredno se bavili ovim pitanjem.

U cilju omogućavanja bolje naplate poreza donijet je Zakon o reprogramu poreskog potraživanja početkom 2017. godine, čime je poreskim dužnicima data mogućnost plaćanja zaostalog duga u više mjesečnih rata. Ministarstvo finansija, odnosno Poreska uprava, u kontinuitetu obavještavaju javnost o efektima primjene tog Zakona. I pored određenih teškoća u implementaciji, možemo reći da smo zadovoljni ostvarenim rezultatima.

Dug državnih kompanija u oblasti saobraćaja je predmet stalne pažnje Ministarstva saobraćaja i pomorstva i Ministarstva finansija. Poreski dug za četiri saobraćajna preduzeća na dan 25. juna 2018. godine je ovakav:

Montenegro Airlines ima dug od circa 18,3 miliona eura. U 2017. godini su uplaćene poreske obaveze u iznosu od preko 400.000 eura, a u 2018. godini gotovo milion eura. Kao kompaniji koja je bila korisnik državne pomoći, pomenuti Zakon nije joj davao mogućnost da se prijavi za reprogram poreskog duga po osnovu zaostalih poreza i doprinosa. Međutim, *Montenegro Airlines* u 2018. godini uredno izmiruje poreske i ostale obaveze koje proističu iz tekućeg poslovanja. A od početka 2018. godine, po ovom osnovu uplaćen je značajan iznos u državni budžet, i mi ne očekujemo da u ovoj godini dođe do povećanja poreskog duga kod ovog preduzeća.

Željeznički prevoz Crne Gore ima dug od 3,6 miliona eura. Ovo privredno društvo nije podnijelo zahtjev za korišćenje prava na reprogram poreskih obaveza. U 2017. godini uplaćene su poreske obaveze u iznosu od 575.000 eura, a u 2018. godini blizu 90.000 eura.

Željeznička infrastruktura Crne Gore ima dug od 2.050.000 eura, ali je za ovo privredno društvo donijeto rješenje o reprogramu porekog potraživanja na iznos od 3,3 miliona eura. Preduzeće uredno izmiruje obaveze po reprogramu, kao i tekuće obaveze nastale po osnovu poslovanja, tako da je značajno smanjilo inicijalni iznos duga. U 2017. godini uplaćene su poreske obaveze u iznosu od 3,9 miliona eura, a u 2018. godini 1,8 milion eura.

Održavanje željezničkih voznih sredstava ima dug 1,9 miliona eura i nije podnijelo zahtjev za reprogram porekog potraživanja. U 2017. godini uplaćene su poreske obaveze u iznosu od 1,2 miliona eura, a u 2018. godini oko 50.000 eura.

Dakle, navedeni podaci pokazuju da kod dva željeznička preduzeća postoji visok nivo duga, ali da je intenzivirano plaćanje u prošloj i ovoj godini u odnosu na raniji period, pa očekujemo da će se rast duga zaustaviti. S obzirom da se radi o djelatnosti od javnog interesa, želim da naglasim da je Ministarstvo saobraćaja zaduženo da pažljivo prati razvoj situacije, i da će preduzimati mjere na stabilizaciji njihovog poslovanja. Ovo se prije odnosi na uvođenje mjera štednje, rješavanja problema tehnoloških viškova, kao i unapređenje voznog parka i podizanja kvaliteta usluge, što treba da dovede do stvaranja većih prihoda.

Kao odgovorni ljudi svjesni smo da je u interesu Države i svih građana Crne Gore, da se svako poresko potraživanje naplati, bez obzira ko je većinski vlasnik, ako je riječ o privrednom društvu. Ipak, vjerujem, i složićete se, da svi zajedno trebamo uvažavati i realne tržišne uslove koji, nažalost, ne stvaraju mogućnost da ova društva efikasno i na vrijeme izmiruju svoje poreske obaveze u ovom trenutku.

Ali to ne znači da ovaj dug neće biti naplaćen. Naprotiv, kao i prema svim drugim poreskim obveznicima, primjenjuje se i primjenjivaće se odgovarajuća zakonska regulativa u cilju naplate poreskih obaveza koje potražuje Država. Očekujemo da ćemo u narednom periodu uspjeti da pronađemo odgovarajuće modalitete koji će i ove poreske obveznike učiniti urednim. To zaista radimo. Znam Vaš stav po ovom pitanju, ali mi nemamo izbora bez da idemo na ovakav način i ovim putem.

Dakle, uvaženi poslanice Konjeviću,

Paralelno sa informacijama o poreskom dugu četiri državne kompanije u oblasti saobraćaja, tražili ste i podatke u vezi zapošljavanja u Ministarstvu saobraćaja i pomorstva od 1. januara 2017. godine do danas. Dozvolite mi da imam sada lični osvrt u odnosu na nastavak pitanja. Dakle, pozdravljam Vaš povratak u Parlament, i registrujem da na taj način i Vi, kao i ja,

uvažavamo ovaj Dom na isti način kao mjesto zajedničkog okupljanja, djelovanja i rješavanja otvorenih pitanja.

Upravo s tim u vezi, uvjeravam Vas da ćete tražene informacije dobiti od ministra saobraćaja i pomorstva, u skladu sa poslovničkom obavezom koju smo jednako dužni da poštujemo – i poslanici i članovi Vlade.

A u odnosu na konkretno pitanje, a posebno na Vaše upozorenje oko potrebe da osnažimo antikorupcijsko djelovanje u politici zapošljavanja, želim jasno da poručim da dijelim Vaše stavove tim povodom.

Međutim, Zakon o državnim službenicima ovlašćenje za zasnivanje radnog odnosa daje starješini organa, odnosno ministru, a ne predsjedniku Vlade.

Dakle, vjerujući da su konkursi i oglasi sprovedeni u skladu sa zakonskom procedurom, koja ne podrazumijeva samo učešće i odlučivanje ministra, već i postupak obavezne provjere sposobnosti, utvrđivanja liste za izbor i mogućnost korišćenja pravnih sredstava u upravnom i sudskom postupku, pozivam Vas da mi nakon što od ministra Nurkovića dobijete tražene podatke, ukažete na svaki propust ili eventualnu neregularnost koje ste konstatovali ili registrovali.

Jasno Vam je da predsjednik Vlade ne može znati gdje su i kako raspoređeni službenici u državnoj upravi, njih preko 10.000, niti mu je posao da kontroliše radne odnose.

Ali bez obzira, stojim Vam na raspolaganju da otvorimo i ta pitanja, odlučan da doprinesem obezbjeđivanju jednakih šansi za zapošljavanje svakom građaninu, a time i za izgradnju profesionalne administracije koja je Crnoj Gori jako potrebna.

U vezi sa tim, žao mi je što u okviru prethodnih jedanaest sesija Premijerskog sata nijesmo imali prilike da razgovaramo, uključujući i ovu temu, jer biste i odgovor uz odgovarajuću dokumentaciju, dobili mnogo ranije.

Hvala na pažnji.

Klub poslanika Bošnjačke stranke, koalicije „Shqiptaret te vendosur – Albanci odlučno“ – Forca, DUA i AA i Hrvatske građanske inicijative
Ervin Ibrahimović (postavlja pitanje u ime Adrijana Vuksanovića)

POSLANIČKO PITANJE

*Poštovani predsjedniče Skupštine sa saradnicima,
Uvaženi predsjedniče Vlade sa saradnicima,
drage kolegice i kolege poslanici,
građanke i građani,*

poštovana dijasporo

*Uvaženi poslanik Hrvatske građanske inicijative **Adrijan Vuksanović** je na osnovu Člana 187 Poslovnika Skupštine Crne Gore postavio pitanje predsjedniku Vlade Dušku Markoviću:*

Poštovani predsjedniče Vlade,

Kakva su Vaša očekivanja od prestojeće ljetnje turističke sezone i na koji način to doprinosi otvaranju novih radnih mjesta odnosno zapošljavanju i ukupnom razvoju Crne Gore?

Obrazloženje

Prošlogodišnja ljetnja turistička sezona bila je rekordna, nadmašila je onu iz 1987. godine. Nedavno ste izjavili u intervjuu Pobjedi da podaci iz prva četiri mjeseca 2018. godine, nedvosmisleno ukazuju da ćemo ove godine imati još bolji rezultat od prošlogodišnjeg.

Molimo da nam objasnite na čemu su bazirana ta očekivanja i kakve su projekcije za 2018. godinu?

Zahvaljujem na prilici da postavim ovo pitanje.

ODGOVOR PREDSJEDNIKA VLADE

Poštovani poslanici Ibrahimoviću,

Dozvolite mi da sa vama i sa građanima Crne Gore podijelim zadovoljstvo zbog izuzetnih rezultata koje je u prošloj godini postigla crnogorska turistička privreda, kao jedan od najznačajnijih sektora nacionalne ekonomije.

U 2017. godini premašeni su svi rekordi. Zabilježili smo posjetu od preko dva miliona turista koji su ostvarili gotovo 12 miliona noćenja, uz ukupan prihod od skoro milijardu eura. Podaci jasno pokazuju da je prethodna godina bila najbolja u istoriji crnogorskog turizma, te da predstavlja novo mjerilo u odnosu na koje ćemo posmatrati i ovogodišnje rezultate.

Prema podacima za prvih pet i po mjeseci 2018. godine svi turistički pokazatelji u zimskoj sezoni i u ljetnjoj predsezoni značajno su bolji nego prethodne godine. U kolektivnom smještaju više je turista za preko 20% u odnosu na isti period prošle godine. Ukupni prihodi od turizma u prvom kvartalu, sada govorim samo o prvom kvartalu, veći su za preko 8% u odnosu na isti period prošle godine. A poseban razlog za optimizam imamo zbog činjenice da su prihodi od turizma na Sjeveru u prvom kvartalu veći za 57% u odnosu na isti period prošle godine. Sjećate se kako smo bili zadovoljni sezonom na Žabljaku u prošloj godini, a sada imamo ovaj podatak za tri mjeseca.

Snazan trend rasta ostvarujemo u kontinuitetu, pa je svaki mjesec pojedinačno po broju evidentiranih turista u 2017. godini, bio bolji od uporednog mjeseca u 2016. godini. A istovremeno, mogu da potvrdim da se taj trend nastavio, jer po podacima Monstata u svakom od prvih četiri mjeseca 2018. godine bilježimo bolju posjećenost nego u istim mjesecima 2017. godine. Informacije pokazuju da je samo za prvomajske praznike u Crnoj Gori boravilo preko 38.000 turista, što predstavlja rast u odnosu na isti period prošle godine za više od 50%.

Na izvanredne trendove u našem turizmu ukazuju i podaci o iskorišćenosti kapaciteta crnogorskih aerodroma. Takođe prema podacima Monstata, aerodromi su imali 18,8% više putnika i 11% više opsluženih aviona u prvom kvartalu ove godine u odnosu na isti period prošle godine. A promet u vanrednom vazдушnom saobraćaju, koji se u najvećoj mjeri odnosi na charter letove inostranih turista, porastao je čak za 47,5%.

Dakle poštovani poslanici,

Razlog za zadovoljstvo imamo i zbog najava velikih hotelijera, agencija i turističke privrede u cjelini, o značajno većoj rezervaciji naših kapaciteta ove godine, posebno u periodu prije i nakon takozvanog špica sezone. Vjerujem da više nećemo govoriti o sezoni od 2 – 3 mjeseca, nego o sezoni od 6 ili 7 mjeseci.

Kada govorimo o ukupnim potencijalima za turističku sezonu 2018. godine, možemo reći da su stvoreni najbolji preduslovi za ostvarenje rekordnog prihoda. Tokom ovogodišnje turističke sezone Crna Gora će imati najbolju avio dostupnost, jer će aerodromi Podgorica i Tivat biti povezani sa oko 60 destinacija, posredstvom 82 posebne avio linije. Ne zaboravimo i da ulaganja u putnu infrastrukturu značajno unapređuju ukupnu dostupnost, podstiču mobilnost posjetilaca prema Sjeveru, i doprinose reputaciji Crne Gore kao turističke destinacije.

Pored toga, svi važniji evropski turoperateri u svojim katalozima nude Crnu Goru kao destinaciju. Ove godine je posebno izraženo interesovanje najvećeg svjetskog turoperatera TUI, koji se nakon uspješne saradnje sa hotelskom grupom Budvanska rivijera i hotelom Ruža vjetrova, poslije 30 godina vratio u Ulcinj kroz projekat koji realizuje Karizma zakupom hotela Belvi i Olimpik.

Prisustvo TUI-ja posebno je važno za produžetak turističke sezone, jer govorimo o popunjavanju kapaciteta gotovo do kraja oktobra, dok se naredne godine prvi turisti očekuju već tokom aprila. Ova kompanija planira da u 2018. godini sa zapadno-evropskog tržišta dovede u Crnu Goru 60.000 turista.

Pored TUI-a, najznačajniji turoperater za zapadna tržišta je svakako Thomas Cook u čijoj organizaciji će tokom ove godine Crnu Goru posjetiti preko 20.000 turista, od čega oko 12.000 iz skandinavskih zemalja.

Posebno je važna činjenica da nas najveći svjetski turoperateri vide kao tržište koje je u proteklom periodu značajno sazrelo, te podiglo standard hotelskih kapaciteta i turističke usluge do nivoa koji ga čini konkurentnim na zahtjevnom, ali istovremeno visoko-platežnom zapadnom tržištu.

Svjedoci smo da se otvara značajan broj novih hotela u Crnoj Gori. Dozvolite da podsjetim da je Crna Gora mjesto najvećih i najvrednijih turističkih projekata na Jadranu, rekao bih čak i u ovom dijelu Mediterana.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je u posljednje dvije godine izdalo preko 60 građevinskih dozvola za hotele čija predračunska vrijednost investicija iznosi do 400 miliona eura. A najveći broj čine hoteli sa 4 i 5 zvjezdica. Samo od 1. maja pa do kraja ove godine biće otvoreno najmanje 10 novih ili renoviranih hotela, od čega 5 hotela sa 5 zvjezdica.

Poređenja radi, 2016. godine u Crnoj Gori smo imali 10 hotela sa 5 zvjezdica, a do kraja ove godine treba da ih imamo 18. Složićemo se da je to najbolji pokazatelj povjerenja investitora i turoperatera u ambijent koji Vlada kreira u sektoru turizma, i uopšte u politici razvoja naše zemlje. Takođe i potvrda da je Crna Gora bezbjedna zemlja za odmor. Dakle, poslanice Ibrahimoviću, ovi turoperateri više ne razmišljaju ili u svojim poslovnim planovima nemaju ambiciju da dovode turiste, nego i da investiraju u Crnu Goru i to ćemo imati prilike već da vidimo ove godine.

Ovo je i prilika da naglasim da investicije u turizmu imaju značajne multiplikativne efekte. Podsjetiću da će se kroz završene i otvorene hotele Iberostara u Njivicama, i Karizme u Ulcinju, u špicu sezone u tim opštinama otvoriti oko 500 novih radnih mjesta. Ustvari, već su otvorena.

A kroz realizaciju projekata hotela sa 5 zvjezdica otvoreno je ili će veoma brzo biti otvoreno: oko 150 novih radnih mjesta u *Iberostaru Jadran Perast*; 150 u hotelu *Chedi*; 80 u hotelu *Melia Petrovac*; te samo u okviru prve faze hotela *Lazaret* u Meljinama dodatnih 80 radnih mjesta. A iz toga proizilaze jasni ekonomski i fiskalni efekti na državnom i lokalnom nivou.

U narednom periodu Vlada će usvojiti i Program podsticajnih mjera u turizmu. One za ovu godinu iznose 645.000 eura, i namijenjene su za obogaćivanje ponude i stvaranje novih turističkih proizvoda, kao i unapređenje lokaliteta, posebno na sjeveru Crne Gore.

Na Sjeveru se nastavljaju investicije u velike ski centre na Bjelasici, gdje do kraja mandata ove Vlade očekujemo da bude investirano oko 70 miliona eura. Da budem precizan investiraćemo 70 miliona eura. Upravo to, uz prateće smještajne sadržaje, predstavlja kvalitativni iskorak u ponudi Sjevera, gdje se posljednjih godina bilježi sve veća posjećenost gostiju sa razvijenih evropskih tržišta.

Dakle, gospodine poslanice,

Iz odgovora koji sam Vam dao, a u kojem je sadržan samo manji dio čitavog seta politika i mjera koje preuzimamo, jasno se vidi da Vlada snažno radi na realizaciji projekata koje sam prije više od 18 mjeseci najavio u ovom Parlamentu.

Uvjeren sam da će naša vizija Crne Gore kao razvijene i visokvalitetne turističke destinacije, kao i posvećenost dinamičnom razvoju Sjevera, uz predan rad u svim oblastima turističke privrede, i ove godine dati rezultat koji će predstavljati novo mjerilo za buduće uspjehe. Ne lako, ali mjerilo koje će nas podsticati i činiti zadovoljnim.

Hvala vam.

Klub poslanika Socijaldemokrate Crne Gore i Liberalna partija Crne Gore

Miće Orlandić

POSLANIČKO PITANJE

Što Vlada Crne Gore preduzima i što će preduzimati da se na održiv način valorizuju potencijali Skadarskog jezera na osnovu ubrzanog ekonomskog razvoja stavljajući u funkciju ovaj ogroman ekonomski, kulturni, turistički, ekološki i poljoprivredni resurs Crne Gore?

Obrazloženje

Skadarsko jezero predstavlja ogroman prirodni ekonomski resurs Crne Gore, kojem se decenijama unazad nije posvećivala odgovarajuća pažnja u funkciji održivog ekonomskog razvoja i valorizacije ukupnih potencijala sa kojim ono raspolaže.

Mnogobrojno kulturno istorijsko nasleđe Skadarskog jezera, pored manastira čine broja ostrva, broji arheološki lokaliteti, utvrđenja, sakralni spomenici što sa razuđenom obalom čiji Skadarsko jezero jedinstvenim prostorom u Evropi. Takođe, veliki broj ribarskih naselja, sa preko 30 ribolovnih oka, čuveni čunovi i lađe i jedinstvena flora i fauna zavređuju da se Vlada Crne Gore značajnije uključi u valorizaciju ovog izuzetnog resursa koji je odvajkada održavao i hranio Crnu Goru.

O kakvim se potencijalu radi, dovoljno je istaći da se na njemu nalazi faktički Sveta gora Crne Gore, sa brojnim vjerskim objektima a posebno sa manastirima Kom, Vranjina, Starčevo, Beška, Moračnik i da na ostrvu Tophala imamo ostatke crkve iz 12 vijeka, koji sa ostacima Manastira Prečista Krajnjska čine zaokruženi dio kulturno-istorijskog nasleđa Crne Gore, gdje su stolovali brojni umni ljudi i u kojima su pisane značajne knjige između ostalog i Gorički zbornik Jelene Balšić.

Područje Skadarskog jezera ima istorijski i duhovni kontinuitet crnogorske državnosti, želim istaći da je Prečista krajnjska, mjesto gdje je stolovao dukljanski kralj Vladimir, što sa manastirom Kom koji je mauzolej dinastije Crnojevića i Žabljakom gdje je jedno vrijeme i bila Prijestonica crnogorske države zaokružuje kako istorijsko tako i duhovnu vertikalnu trajanja

crnogorske države i njene borbe za slobodu, duhovnu i kulturnu posebnost. Ako tome dodamo da je na Obodu iznad Rijeke Crnojevića osnovana prva štamparija 1494. godine, u kojoj su štampane prve knjige u ovom dijelu Evrope, prije svega način „Oktoih” onda cijenim zaista da Vlada Crne Gore treba da se na adekvatan i odgovarajući način posveti Skadarskom jezeru i svim njegovim vrijednostima i bogatstvima, koji po mom mišljenju, treba staviti na odgovarajući i drživ način u funkciji razvoja.

Logično se postavlja pitanje da li je današnja Crna Gora toliko siromašna da ne može obnoviti Prijestonicu Crnojevića – Žabljak Crnojevića ili Prečistu krajnjsku Prijestonicu kralja Vladimira?

O bogatstvu flore i faune Skadarskog jezera pričaćemo neki drugi put ali želim da naglasim da se produbljavanjem rijeke Bojane i spuštanjem nivoa jezera na njegov prirodni nivo u bazenu Skadarskog jezera na našoj i Albanskoj strani otkriva preko 44.000 ha najplodnije zemlje za razvoj poljoprivrede.

Takođe, smatram da Vlada treba da što prije priđe izradi prostorno planske dokumentacije sa posebnim osvrtom na razvoja infrastrukture i obnove ribarskih naselja i stvori uslove za razvoj ruralnog područja, prije svega na području Barske opštine jer ćemo vrlo brzo biti u prilici da faktički pola Barske opštine ne bude naseljeno i postane prašuma.

Molim vas da mi odgovor dostave i u pisanoj formi.

ODGOVOR PREDsjedNIKA VLADE

Uvaženi poslaniče Orlandiću,

Skadarsko jezero je 1983. godine proglašeno nacionalnim parkom, potom 1995. godine močvarnim područjem od međunarodnog značaja, a 1989. godine prepoznato je i kao značajno zaštićeno područje za ptice. Ovi podaci jasno ukazuju da basen Skadarskog jezera predstavlja područje sa ogromnim ekološkim resursima, ali i potencijalom za socio-ekonomski razvoj ne samo lokalne zajednice već i države.

Kako bi se ovaj potencijal iskoristio na održiv način, neophodno je prije svega obezbijediti adekvatnu prostorno-plansku dokumentaciju o kojoj ste govorili. Plan generalne regulacije obuhvatiće područje Nacionalnog parka *Skadarsko jezero*, i razmotriti prostornu organizaciju čitavog lokaliteta kroz najbolje modele budućeg razvoja. Nova zakonska procedura podrazumjeva i prethodno učešće javnosti, što je novina u oblasti planiranja prostora, a kroz koju bi se prije svega stručnjaci bliže upoznali sa konceptom rješenja, i na taj način značajnije uticali na finalno plansko rješenje.

Do donošenja Plana generalne regulacije u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, na snazi je Plan posebne namjene za Skadarsko jezero iz 2001. godine, na osnovu kojeg su u prethodnom periodu usvojene i četiri državne studije lokacije: *Vranjina sa*

Lesendrom na teritoriji Glavnog grada Podgorica; *Mahailovići* i *Žabljak Crnojevića* na teritoriji Prijestonice Cetinje; i *Virpazar* na teritoriji opštine Bar.

Postojeća detaljna planska dokumentacija i sada predstavlja kredibilnu osnovu za održivi razvoj Skadarskog jezera, na kojem insistirate, uz poseban akcenat na pitanja zaštite životne sredine, ali i kulturno-istorijskog nasljeđa, čime je ovaj prostor reprezentativan. Osim toga, Skadarsko jezero je, kao značajna pejzažna cjelina, dragocjeno ne samo za Crnu Goru, nego i za susjednu Republiku Albaniju, a takođe predstavlja i dio globalnog kulturnog i naučnog nasljeđa.

Nacionalni park Skadarsko jezero predstavlja jedinstven primjer prirodnih i kulturnih vrijednosti na jednom prostoru. Posebnost i potencijal njegovog basena, pored prirodne prepoznatljivosti, čine različiti slojevi nepokretne kulturno-istorijske baštine, koju moramo štiti bez obzira čija je svojina. Dakle, i Država, i vlasnici-držaoci dužni su da kulturna dobra čuvaju, održavaju i da sprovode propisane mjere zaštite.

Uvažavajući značaj zaštite i očuvanja nasljeđa, Vlada donosi godišnji Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara, kojim se finansiraju i sufinansiraju aktivnosti i projekti iz oblasti kulturne baštine, među kojima su i projekti za kulturna dobra koja pripadaju basenu Skadarskog jezera. I ove godine izdvojena su sredstva za nastavak arheoloških i konzervatorskih istraživanja na kulturnom dobru *Žabljak Crnojevića*.

Ukazujem da smo u proteklom periodu, u okviru višegodišnjeg projekta *Putevi kontinuiteta*, finansijski podržali arheološke kampanje na *Prečistoj Krajinskoj*, *Žabljaku Crnojevića*, *Obodu Crnojevića*, i lokalitetima *Oblun* i *Samobor* u iznosu od preko 100.000 €. Rezultati istraživanja već sada predstavljaju osnovu za dalje istraživačko djelovanje u pravcu valorizacije ovog prostora.

Svjesni činjenice o značaju i potrebi definisanja buduće namjene, u kontinuitetu kulturna dobra prezentujemo zainteresovanim investitorima, čime se otvara novi prostor za njihovo održivo korišćenje. U okviru toga izrađena je publikacija „Potencijali kulturne baštine Crne Gore - ekonomska valorizacija”, u okviru koje su prezentovana i kulturna dobra basena Skadarskog jezera, koja mogu biti predmet valorizacije (*Lesendro*, *Utvrđenje Besac*, *Utvrđenje Grmožur*, *Vladičina Kula na Karuču* i *Žabljak Crnojevića*).

Veoma značajno je pomenuti i utvrđenje *Besac* u *Virpazaru*, koje je obnovljeno kroz donaciju iz fondova Svjetske banke, IPA Adriatic Programa i sredstava Vlade u ukupnom iznosu od preko 800.000 €. Njegova namjena biće u skladu sa potrebama lokalne zajednice, i održivog korišćenja i razvoja kulturnog turizma.

Uvaženi poslanici,

Opredijeljeni smo da se bogato kulturno nasljeđe Crne Gore iskoristi kao resurs za ekonomski razvoj i unapređenje imidža zemlje, kako u smislu turističke valorizacije, tako i u smislu razvoja domaće kreativne industrije. Pokrenut je projekat „Ekonomska i reputaciona valorizacija kulturnog nasljeđa Crne Gore“, a preliminarni rezultati pokazuju da lokaliteti Skadarskog jezera daju značajne mogućnosti za održivo korišćenje.

Imajući u vidu turistička kretanja i učešće ove privredne grane u bruto domaćem proizvodu, u toku je i izrada Strategije razvoja kulturnog turizma Crne Gore do 2023. godine. Cilj je da se u periodu pred nama poseban akcenat da projektima koji su usmjereni na turističku valorizaciju kulturnih dobara, doprinoseći istovremeno njihovoj zaštiti, ali i unapređenju ponude i definisanju jedinstvenog kulturno-turističkog proizvoda.

Uvjeravam Vas da će Vlada još snažnije djelovati na planu očuvanja i valorizacije nasljeđa, kako iz sopstvenih sredstava, tako i kroz korišćenje dostupnih fondova. I ne samo to – naše opredjeljenje je partnerski odnos sa zainteresovanim investitorima, koji pored vizija ekonomske valorizacije, razumiju i naše državne i identitetske potrebe i potrebu njihove zaštite i očuvanja.

Osim navedenog, nesumnjiv je ekonomski potencijal Skadarskog jezera sa aspekta poljoprivrede, odnosno povezivanja poljoprivredne proizvodnje i turističke ponude, o čemu ste takođe govorili.

U skladu sa kretanjima u svijetu gdje posljednjih godina najveće stope rasta bilježi turizam povezan sa prirodom, evidentan je rast broja posjetilaca u Nacionalnom parku Skadarsko jezero. Prema posljednjem istraživanju Nacionalne turističke organizacije o trendovima u turizmu, preko jedne trećine svih turista koji dolaze u Crnu Goru motivisani su prirodnim ljepotama, kulturnim znamenitostima i aktivnim odmorom. Potvrdu sve većeg interesovanja za ovaj lokalitet najbolje pokazuje broj prodatih ulaznica koji je do sredine ovog mjeseca bio 59% veći nego u istom periodu prošle godine.

Dakle, poštovani poslaniče Orlandiću,

Želim da saopštim da je odgovoran odnos prema vrijednostima našeg državnog identiteta uslov kulturnog, demokratskog i ekonomskog razvoja našeg društva. I da će njegovanje tekovina koje su neraskidivo vezane za državni kontinuitet Crne Gore, na koje ste poučno i detaljno ukazali u vašem obrazloženju, biti naš prioritet. Zbog toga sam apsolutno posvećen zaštiti i očuvanju naslijeđenih kulturno-istorijskih vrijednosti, a ujedno i objekata koje ste naveli.

Kulturna baština, osim obilježja nacionalne identifikacije, posjeduje i ekonomski potencijal, i predstavlja dugoročni resurs razvojnih politika. Skadarskom jezeru i njegovom raskošnom i raznolikom potencijalu pripada posebno mjesto, i Vlada će u narednom periodu, kroz

podsticajne mjere koje sprovodi Ministarstvo održivog razvoja i turizma, nastaviti još snažnije da podržava razvoj novih turističkih proizvoda, a time i ukupno obogaćivanje turističke ponude i promociju ovog podneblja kao kvalitetne turističke destinacije.

Hvala vam.